

Een schild van de Asmat uit Papua-Nieuw-Guinea

Dit Asmat-schild hebben wij van een vriend kunnen kopen. Als kunstverzamelaar bezit hij meerdere schilden, maar deze vinden wij bijzonder mooi vanwege de oorspronkelijke aardse kleuren.

Het schild is gemaakt door leden van de Asmat, een volk in Papua-Nieuw-Guinea. Dit volk leeft aan de oevers van de zuidwest kust van Papua, aan de Arafura zee, deel van de Stille Zuidzee. Het is een mangrove moerasgebied, waardoor het leven op de grond beperkt is. Het hoofdstadje Agats en de dorpen eromheen bestaan voornamelijk uit houten looppaden en grote, langwerpige huizen op palen.

De Asmat staan bekend om hun mooie houtsnijwerk. Ze hadden tot begin 20e eeuw nog maar nauwelijks contact met de buitenwereld. Het zijn animisten: mensen die geloven dat alles op aarde bepaalde kracht bezit. Ziellose objecten kunnen door hun kracht bepaalde invloed uitoefenen.

De schilden

De Asmat-schilden zijn gemaakt van hout, afkomstig van de plankwortels van de mangrovebomen.

Wanneer een houtsnijder een schild voor een strijder klaar heeft, krijgt het tijdens een ritueel de naam van een voorouder en wordt het schild geladen met de spirituele kracht van de voorouder. Naast een fysieke bescherming tijdens een gevecht, biedt het schild dus ook een spirituele bescherming. Hierdoor is het schild in staat om vijanden te doen verstarren. Als er niet met de schilden gevochten werd, stonden ze bij de entree van de huizen opgesteld om kwade geesten af te weren. De schilden werden meestal doorgegeven van vader op zoon.

Symboliek

De versieringen op het schild hebben een relatie met het ritueel van het koppensnellen. Een veel voorkomend symbool is dat van de vliegende hond of vlerkhond (*Pteropodidae*). Dit dier wordt geassocieerd met het koppensnellen, omdat het vruchten van bomen eet, waarbij de vrucht als het hoofd en de boom als het lichaam gezien wordt.

De C-vormige symbolen stellen de bipane voor, het rituele neussieraad dat de Asmat droegen.

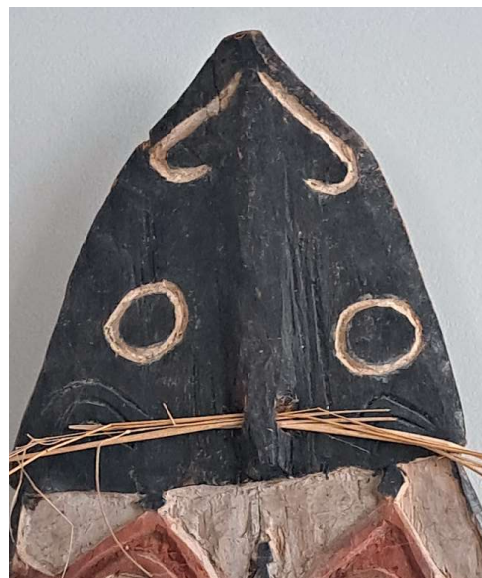
De symbolen werden in de tinten rood, wit en zwart aangebracht met natuurlijke pigmenten. De pigmenten geel, groen en blauw werden pas toegepast vanaf de koloniale periode. De symboliek op de schilden versterkt het effect van het afschrikken en verstarren van de vijand dat door de in het schild aangebrachte, spirituele kracht van de voorouder al aanwezig is.

Bij mijn schild bestaat het pigment uit rode oker, houtskool en kalk. De zwarte symbolen zijn vliegende honden. Het uitsteeksel aan de bovenkant stelt het hoofd van de voorouder voor. Er hoort een handvat op dat ik niet bezit, maar het zou ook niet handig zijn, omdat ik het schild aan de muur bevestigd heb.

Dit schild was voor mij aanleiding om meer te willen weten over het leven van het Asmat volk. En daar is veel over geschreven. Hiernaaststaande drie publicaties gaven mij een completer beeld van het leven van een bijzonder volk en de betekenis van de schilden.

lieke@venmails.com

**Het favoriete
object
van Lieke Bos**

Aanbevolen literatuur

Yvette Bieckmann. (2019). *Asmat-schilden: artefacten of kunstobjecten? Een analyse van de presentatie van Asmat-schilden in westerse context.* Thesis Universiteit Utrecht, kunstgeschiedenis. Een goed toegankelijk stuk waarin de betekenis van de schilden goed aan bod komt.

Carl Hoffman. (2015). *Wreed paradijs.* ISBN: 9789046819845. Een onderzoek naar de verdwijning van Michael Rockefeller in 1960. Het is een beeldend verslag van het dagelijks leven binnen de Asmat en de bijna ontoegankelijke en primitieve omstandigheden waaronder de Asmat leefden.

Tobias Schneebaum. (1989). *De geesten van het woud.* ISBN:9789025467005. Een antropologische (reis)beschrijving van het Asmat-volk in Irian Jaya, een cultuur zonder taboes op het gebied van homo- en bisexualiteit.